

originalul grecesc, prelucrată din punct de vedere stilistic și publicată de Gherasim Gorjan (profesor la Școala națională din Văleni) în 1835—1838¹.

O serie de elemente ne îndreptățesc să afirmăm că traducătorul Ivan Mynzov folosește pentru varianta bulgară tocmai această ediție.

În primul rînd, din confruntarea datelor referitoare la apariția culegerii *Halima* în limba bulgară și română reiese că varianta românească este anterioară celei bulgare. La aceasta se adaugă constatarea că ediția bulgară este însoțită de o prefață care repetă întocmai textul prefeței la ediția românească. Această prefață indică într-o formă alegorică scopul traducerii:

«Колко по-много се работи земята толкос (sic) по-много (sic) ражда, по-изобилно и по-много; колкото по-много войнат (sic) вижда битки, толкос по-много става храбър и силен; тъй и човекат (sic) колкото по много прочита различни списания, толкос по-много му се надарява душата и умат (sic) с приятни дарби».

„Pămîntul și via pă (sic) cît se lucrează mai bine, cu atît rodesc mai bine și mai mult; ostașul pă cît vede războaie mai multe, cu atît se face mai viteaz și mai îndrăzneț; asemenea și omul pă cît citește cărți mai multe, cu atîta (sic) mai mult i se împodobește sufletul și mintea cu daruri bune și plăcute“.

Ivan Mynzov este născut la Brăila, în 1848. Își face studiile la liceul românesc din localitate. A lucrat ca editor și ziarist la *Novi-Sad* și București. La noi a redactat ziarul humoristic bulgar «Тъпан» apărut la București în anii 1869—1870, apoi în 1875². Pregătirea sa este mai mult de factură românească. De aici putem conchide că pentru Mynzov era mult mai ușor să traducă *Halima* după varianta românească amintită mai sus decît după cele realizate în alte limbi. De asemenea, unele construcții de frază, precum și unele sintagme întîlnite în traducerea sa, cu totul improprii limbii bulgare, fiind mai curînd calcuri din limba română, constituie un alt argument în sprijinul afirmației că traducerea lui Mynzov a fost făcută după o variantă românească. Iată câteva exemple:

«Като ти уби сина ми, тъй си пада да убиа (sic) и аз тебе; търговецът му отговори: господине мой, стори милост...» «Любезна моя сестро, стори добре, моля ти се, та следвай вчерашната повест...» (p. 36) «Замъркна и ноц ни пристигна...»

„Dacă tu l-ai omorît pe fiul meu, se cade să te omor și eu pe tine; negustorul îi răspunde: stăpînul meu, fă-ți milă“. „Iubita mea soră, fă bine, rogu-te și urmează povestirea de ieri“.

„S-a întunecat și noaptea ne-a ajuns“.

Denumirile unor funcții administrative urmează și ele modele românești. Astfel, denumirea *vechil* se întîlnește în limba bulgară sub forma «бекилин».

¹ Această ediție este reeditată în 1857 și 1899; vezi despre *Halima* și în *Istoria literaturii române*, vol. I, Ed. Academiei, 1964, p. 734.

² Ivan Mynzov a mai publicat la Brăila în 1863 o altă traducere cu ajutorul prințului Scarlat, *Nunta haiăucului Ianča*, de J. Laprade, și în 1868 un fel de ghid de conversație româno-bulgar intitulat: *Dialogi metodice Bulgare (sic) și Române (sic)*. Vezi Al. Burmov și M. Stoianov, *op. cit.*, p. 252.